

Шпанија и Португал данас се суочавају са последицама текуће дужничке кризе европских влада.

У Шпанији је влада предузела кораке да смањи дефицит тиме што се сложила да приватним компанијама прода до 49 одсто акција аеродрома у земљи, као и 30 одсто државне лутрије. Поред тога шпанска влада је саопштила да ће обуставити исплату надокнаде од 550 долара месечно за 70 хиљада незапослених који је примају дуже од две године.

У међувремену, у Португалу, у дугове запала влада суочава се са још једном тешкоћом у настојању да избегне потребу за финансијским избављењем.

Наиме, каматна стопа за позајмице португалске владе нагло је порасла на близу 5,3 одсто, са 4,8 одсто колико је износила пре две недеље. То је највећа стопа коју Португал плаћа од како је 1999. 16 европских земаља усвојило еуро као заједничку валуту.

ВВС: Португал успео да добије позајмицу

Дужничка криза у Европи наставља да се брине инвеститоре широм света.

Крах финансијских тржишта, попут оног у Ирској, није допинео уверењу инвеститора да власти европских земаља проблем дуговања успевају да држе под контролом.

Шпанија и Португалија су изразиле жељу да позајме извесне суме новца, како би спасле своје посрнуле привреде.

Португал је на међународним финансијским тржиштима успео у тој намери и позајмио релативно скромну суму од 500 милиона евра. Успех, међутим, није био потпун - влада у Лисабону ће позајмљени новац отплаћивати по изузетно високој каматној стопи.

У четвртак на ред долази Шпанија, која продајом државних обвезница од међународних инвеститора жели да позајми више од две милијарде евра.

Мада је продаја португалских и шпанских државних обвезница одавно најављена, у дело се спроводи у врло осетљивом тренутку - протеклог викенда ирска влада је попустила под притиском и прихватила пакет финансијске помоћи Европске уније.

Највише каматне стопе икада

Такав потез, међутим, није успело да смири берзе, каже новинар ВВС-јеве економске редакције Роб Јанг.

"Инвеститори су наставили да повећавају камате за кредите, зато што и даље брину због све већих дугова појединих европских влада. Чини се да их највише брину Португал и Шпанија, иако обе земље спроводе мере штедње. Португал за нове кредите мора да плаћа троструко већу камату од економски релативно стабилне Немачке. Такође, Шпанија, али и Италија, кредите сада добијају уз највеће каматне стопе још од увођења евра пре 12 година."

Све више се спекулише да ће, после Грчке и Ирске, и Португал морати да затражи финансијску помоћ Европске уније, али премијер Жозе Сократеш одлучно тврди да његовој земљи помоћ није потребна:

"Не видим ниједан разлог да португалска влада промени свој врло јасан став - нама није потребна никаква помоћ, треба нам само мало поверења у португалску привреду", рекао је он.

Економисти се слажу да привреде Португала и Шпаније нису у тако великим невољама као Грчка или Ирска, али берзе им и поред тога, чини се, не верују.

Паника кривац за неповерење

Економски аналитичар за Европу при инвестиционој банци Шредерс, Азад Зангана, каже да је за то крива паника:

"Када тржишта захвати паника, јако је тешко остати фокусиран на основне чињенице - да је Шпанија, рецимо, у много бољој позицији од Португала, Ирске или Грчке. Шпанија и даље има најмање дугове у поређењу са бруто домаћим производом. Што се Португала тиче, он јесте у већим дуговима, али влада ради на смањивању буџетског дефицита и примењује мере штедње и, осим тога, португалске банке сасвим сигурно немају тако озбиљне проблеме као оне у Ирској."

Стиче се утисак, каже Азад Зангана, да су берзе већ практично одлучиле да Португал мора да узме помоћ:

"Очекује се да ће Португалу помоћ врло брзо бити потребна; како ствари стоје - можда већ и овог викенда. И сви ми очекујемо да Португал ту помоћ прихвати, јер то ће му помоћи да смањи трошкове позајмљивања новца, а самим тим и буџетски дефицит."

За Шпанију нема довољно новца

И шта онда? Да ли ће берзе онда једноставно изабрати следећу земљу која ће морати да добије новчану помоћ Европске уније?

"Не мислим да ће се то нужно десити. Постоји много неизвесности и када су у питању будући пакети помоћи, али и они који су већ понуђени. Такође, није нам познато да ли у фонду Европске уније има толико пара да се помогне свим земљама у кризи, нарочито

ако та криза стигне и до Шпаније. Штавише, убеђени смо да за Шпанију нема довољно новца."

Шпански премијер Хозе Луиз Родригез Сапатеро је међутим упозорио инвеститоре да се не кладе против Шпаније ако не желе да, како је рекао, "остану без пребијене паре".

У одбрану европске економије и евра, одлучно је стао и шеф Европске централне банке, Жан Клод Трише, који је оценио да људи, како је рекао, "потцењују одлучност влада у њиховој намери да се изборе са кризом".

Евро у међувремену изгледа вреди све мање - за протеклих годину дана је у односу на долар изгубио чак 14 одсто вредности.

(BBC)